

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการจัดการศึกษาจากการเปิด – ปิดภาคการศึกษาให้สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม โดยวิจัยเชิงปริมาณแล้วตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ ปีการศึกษา 2559 โดยมีนักศึกษา จำนวน 7,617 คน อาจารย์ 344 คน (รายงานประจำปี 2558)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2558

คณะ	นักศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	อาจารย์	กลุ่มตัวอย่าง
1.ครุศาสตร์	2,174	216	46	40
2.มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1,939	135	70	35
3.วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	281	47	58	19
4.วิทยาการคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศ	275	37	24	10
5.เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	347	21	34	14
6.อัญมณีศาสตร์และประยุกต์ศิลป์	113	23	15	14
7.เทคโนโลยีการเกษตร	347	30	27	6
8.วิทยาการจัดการ	1,545	89	44	13
9.นิเทศศาสตร์	399	47	15	11
10.นิติศาสตร์	197	46	11	8
รวม	7,617 คน	691 คน	344 คน	170 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะ
ผู้ปกครองและชุมชนของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี แบ่งเก็บข้อมูล เป็น 2 ส่วนตามจุดประสงค์
ของการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ นักศึกษา
จำนวน 691 คน และอาจารย์ จำนวน 170 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายกระจายไปทั้ง 10 คณะ รวม
ทั้งสิ้น 861 คน

ส่วนที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัย ได้แก่ อธิการบดี รอง
อธิการบดีฝ่ายบริหาร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา รองอธิการบดี
ฝ่ายวางแผนและพัฒนา และ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการสภามหาวิทยาลัย จำนวน 6 คน และผู้บริหาร
ระดับคณะ ได้แก่ คณบดีแต่ละคณะฯละ 1 คน จำนวน 10 คน ใช้การสุ่มแบบเจาะจง และใช้
แบบสอบถามปลายเปิด โครงสร้างเดียวกับแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ อาจารย์คณะละ 2 คน จำนวน
20 คน นักศึกษาคณะละ 10 คน จำนวน 100 คน ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 18 คน โดยใช้วิธีการ
การสุ่มอย่างง่าย รวมทั้งสิ้น 154 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. เจริญปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ลักษณะของ
แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale)

แบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีผลกระทบในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีผลกระทบในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีผลกระทบในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีผลกระทบในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีผลกระทบในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถามสร้างโดยผู้วิจัยใช้แนวคิด หลักการบริหารงานแบบ 4M คือ ด้านการจัดการศึกษา (Management) ด้านการจัดการกำลังคน (Man) ด้านการจัดการงบประมาณ (Money) ด้านการจัดการวัสดุอุปกรณ์ (Material) และด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านละ 5 ข้อ รวม 25 ข้อ โดยแยกเป็นฉบับสำหรับนักศึกษา และฉบับสำหรับอาจารย์ เพื่อให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่แตกต่างกันระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ อาจารย์ ดร.ธนิช คุณเมธีกุล อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ และอาจารย์ ดร.ธีรังกูร วรบำรุงกุล อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ พิจารณา ความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) นำมาปรับปรุง และตัดข้อที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ออก เหลือข้อคำถามที่นำมาใช้ได้ ฉบับละ 16 ข้อ

การหาค่าความเชื่อมั่น นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างทั้งนักศึกษาและอาจารย์ กลุ่มละ 30 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยทำการทดสอบว่าแบบสอบถามแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กับข้ออื่นๆ พบว่าค่า Cronbach's alpha แบบสอบถามฉบับนักศึกษามีค่าเท่ากับ 0.856 ส่วนแบบสอบถามฉบับอาจารย์มีค่าเท่ากับ 0.933

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.1 แบบสอบถามฉบับนักศึกษา ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ และคณะ

ตอนที่ 2 ผลกระทบการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยตามนโยบายประชาคม

อาเซียน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการศึกษา (Management) จำนวน 5 ข้อ ด้านการจัดการกำลังคน (Man) จำนวน 3 ข้อ ด้านการจัดการงบประมาณ (Money) จำนวน 4 ข้อ ด้านการจัดการวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 2 ข้อ ด้านด้านเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 2 ข้อ รวม 16 ข้อ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

1.2 แบบสอบถามฉบับอาจารย์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เพศ และคณะ

ตอนที่ 2 ผลกระทบการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยตามนโยบายประชาคม

อาเซียน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการศึกษา (Management) จำนวน 3 ข้อ ด้านการจัดการกำลังคน (Man) จำนวน 3 ข้อ ด้านการจัดการงบประมาณ (Money) จำนวน 3 ข้อ ด้านการจัดการวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 3 ข้อ ด้านด้านเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 4 ข้อ รวม 16 ข้อ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. เชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามปลายเปิด เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง มีแนวคำถาม 3 ประเด็นเกี่ยวกับข้อดี ข้อจำกัด และผลกระทบของการเปิด-ปิดภาคการศึกษาตามประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในปีการศึกษา 2558 ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการศึกษา (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

กลุ่มนักศึกษาผู้วิจัยให้นักศึกษาที่ร่วมวิจัยทำการแจกแบบสอบถามกระจายไปในแต่ละคณะ แล้วให้เก็บคืนจากแต่ละคณะภายใน 1 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มอาจารย์ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามในวันประชุมคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยและเก็บคืนหลังเลิกการประชุม

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย ใช้วิธีการนัดสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยและคณะ ในความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อดี ข้อจำกัด และผลกระทบของการเปิด-ปิดภาคการศึกษาตามประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี ในปีการศึกษา 2558 โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ ประมาณ 20 นาที ต่อคน/ต่อครั้ง

กลุ่มนักศึกษา และอาจารย์ ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามปลายเปิดที่มีโครงสร้าง แบบเดียวกับการสัมภาษณ์เชิงลึกไปตามคณะแล้วให้นักศึกษาและอาจารย์ในคณะนั้น ๆ เขียนแสดง ความคิดเห็นลงในแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ คือ ข้อดี ข้อจำกัด และผลกระทบของการเปิด-ปิดภาค การศึกษาตามประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในปีการศึกษา 2558 โดยให้ เวลาในการตอบแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ แล้วผู้วิจัยจึงไปเก็บคืนจากแต่ละคณะ

กลุ่มผู้ปกครอง ชุมชน ใช้วิธีการนัดสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยและคณะ ในความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดี ข้อจำกัด และผลกระทบของการเปิด-ปิดภาคการศึกษาตามประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี ในปีการศึกษา 2558 โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ ประมาณ 20 นาที ต่อคน/ต่อครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม (พิสนุ พองศรี, 2551 : 184) โดยใช้หลักทาง คณิตศาสตร์ 0.51 ขึ้นไปปัดเป็นเลขจำนวนเต็ม เกณฑ์ที่ใช้เป็นดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีผลกระทบในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีผลกระทบในระดับในระดั้มาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีผลกระทบในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีผลกระทบในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีผลกระทบในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อวิเคราะห์และสร้างข้อสรุปให้เห็นถึงข้อดี ข้อจำกัด ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิด ปิดภาคการศึกษาตามประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2558

จริยธรรมการวิจัย

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ก่อนแจกแบบสอบถามคณะผู้วิจัยจะ ให้ข้อมูลคำชี้แจงแก่ผู้ทำ แบบสอบถามจน เข้าใจ ในประโยชน์ของงานวิจัย และตัดสินใจอย่างอิสระในการ ทำหรือไม่ทำ แบบสอบถามในการวิจัย

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์คณะผู้วิจัยใช้วิธี การเชิญชวนบุคคลให้เข้าร่วมในการวิจัยโดยการติดต่อแบบไม่เป็นทางการทำความรู้จัก แนะนำตัว ชี้แจงจุดมุ่งหมายและแนะนำงานวิจัยสั้นๆ ถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ใครคือผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งมาตรการรักษาความลับของผู้ให้สัมภาษณ์ การไม่เปิดเผยชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งให้ทราบว่าผลการวิจัยที่จะนำเสนอจะเป็นภาพรวมไม่มีการนำเสนอข้อมูลรายบุคคล

2.2 นัดหมาย วันเวลาในการให้สัมภาษณ์ สนทนาเพื่อการขอความยินยอม ยินดีให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยวาจา โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลจากบุคคลที่ใด ไม่มีการบันทึกเสียง ไม่มีการบันทึกภาพ ใช้วิธีบันทึกด้วยการเขียน และก่อนจบการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะอ่านข้อความที่บันทึกให้ผู้ให้ข้อมูลฟังเพื่อยืนยันความถูกต้อง และแจ้งจะ ทำลายข้อมูลหลังการวิจัยเสร็จสิ้น

2.3 การดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยเป็นผู้สมัครใจให้ ความร่วมมือในการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ใช้เวลาครั้งละประมาณ 20 นาทีต่อครั้ง ในเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลหลักสะดวก เริ่มจากคำถามทั่วไป แล้วนำไปสู่ประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ ตามด้วยคำถามย่อยในรายละเอียด สลับกับการคุยเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกันไป ภายในเวลาที่กำหนด และขอ สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เพิ่มเติมในภายหลังตามที่ผู้ให้ข้อมูลอนุญาต